

Lieve gemeente,

Dit jaar staat voor de Adventsperiode de profeet Micha op het preekrooster.

Nu kunnen we ons afvragen waarom we in deze Adventstijd juist Micha lezen, helemaal wanneer we het ook nog aan het thema hoop willen koppelen,

Waarom is dat?

We hebben dat te danken aan de evangelist Mattheus.

Mattheus kende zijn Bijbel op zijn duimpje, dat blijkt wel uit het verhaal dat hij vertelt over de 3 wijzen die de nieuw geboren koning kwamen zoeken.

Ze komen eerst in Jeruzalem en op hun vraag waar de nieuw geboren koning is, worden de bijbelwetenschappers, de Schriftgeleerden geraadpleegd.

En deze Schriftgeleerden slaan de oude boeken erop na en komen dan uit bij Micha:

*jij, Bethlehem, land van Juda,
al ben jij klein onder de vorsten van Juda,
uit jouw zal een vorst voortkomen
die mijn volk weiden zal...*

Dus daar in Bethlehem moet het zijn.

En wanneer we deze Adventszondagen dóórlezen komen we, met Micha, met Kerst in Bethlehem uit.

Wat Mattheus wil vertellen met deze verwijzing is dat Jezus een koning is à la Micha.

Hij is een koning zoals een koning moet zijn volgens deze profeet.

Je zou kunnen zeggen dat Micha het DNA, het genetisch materiaal, van Jezus aanlevert.

Zo lang als het volk Israël koningen kent, kent het ook profeten.

Een koning staat dus nooit alleen, als een absoluut heerser.

Altijd is er een profeet die kritisch meekijkt of de koning zich houdt aan zijn opdracht.

Want macht moet altijd gecontroleerd worden anders loopt het mis.

We zouden kunnen zeggen: de koning regeert en de profeet controleert.

Zoals bij ons de regering regeert en de Tweede Kamer controleert.

De beleidsdaden van een koning worden tegen het licht, tegen het goddelijk licht gehouden.

Wie was nu deze Micha?

Hij leefde omstreeks de jaren 750 - 700 voor Christus en was een tijdgenoot van Jesaja, misschien zelfs diens leerling.

Hij komt van het platteland, uit Moreset, 35 km van Jeruzalem vandaan.

Micha is een mooie naam.

Eigenlijk moet het worden aangevuld met El: Michael.

Want dat betekent: Wie is als God?

En hoe God is wordt aan het einde van het boek in hoofdstuk 7 verteld:

God betekent vergeving, ontferming, goedheid en trouw.

In het boek Micha wisselen onheils- en heils profetieën elkaar af.

Zo begint hoofdstuk 1 met een onheils profetie, want er zijn veel dingen die niet goed gaan en er gebeurt veel onrecht.

Micha verzet zich tegen de bovenlaag van de bevolking, grootgrondbezitters, machthebbers, rechters, priesters en profeten in dienst van het hof, die de koning naar de mond praten.

Zij maken zich allemaal aan onrecht schuldig.

Want de profeten van het hof doen voorspellingen als bron van inkomsten en zij houden de koning en de mensen voor dat het allemaal wel goed zal komen, maakt niet uit wat men doet.

Micha's boodschap staat daar haaks op.

Hij zegt dat de houding en het gedrag van een mens er wel degelijk toe doen.

In hoofdstuk 1 kunnen we lezen dat het beleid van de koning geen goedkeuring kan wegdragen en in Bijbeltaal: dat God er boos over is. In het begin van hoofdstuk 2 lezen we waar God dan wel zo boos over is:

Als de boosdoeners een veld willen, dan roven ze dat.

En als ze een huis willen dan pakken ze dat.

Ze hebben lak aan de regels en voorschriften uit de Tora en eigenen zich toe wat ze willen hebben.

Of het nu gaat om grond, om huizen of om mensen die ze tot slaaf maken.

En dat is een groot onrecht.

In Israël is het land verdeeld onder de stammen en de families van het volk.

De achterliggende gedachte daarbij was dat het land Gods eigendom is en dat het aan de mensen wordt gegeven als onderpand.

Als je land hebt dan heb je vrijheid en middelen van bestaan.

In de Bijbel wordt dit je "erfdeel" genoemd.

Misschien kent u wel het verhaal over koning Achab.

Hij wil graag de wijngaard van zijn buurman, Naboth, bij zijn eigen landerijen voegen want dat zou zo mooi bij elkaar passen.

Maar Naboth wil zijn wijngaard niet verkopen want dit is zijn erfdeel.

Hij zou dan zijn zelfstandigheid en zijn vrijheid kwijt zijn.

Uiteindelijk wordt Naboth gedood en krijgt koning Achab de wijngaard.

Nu is een koning in Israël er juist om de rechten van mensen te beschermen.

Maar koning Achab deed precies het tegenovergestelde en misbruikte zijn macht om zichzelf te verrijken.

En dan is het de profeet Elia die hem de wacht aanzegt.

Op dezelfde manier richt ook Micha zich tegen de grondbezitters en de huiseigenaren die mensen met wurgcontracten klem zetten.

Dezen worden gedwongen om zich te verhuren als dagloner of zich te verkopen als slaaf.

Maar zo is het niet bedoeld.

En altijd zijn het de meest kwetsbaren in de samenleving die de dupe zijn.

De wees en de weduwe hebben het ergste te vrezen en kinderen kunnen voor altijd als slaaf worden verkocht.

Vandaar de dreigende woorden van de profeet:

Wee hun die kwaad doen.

Zij moeten breken met dit bedrijven van onrecht.

En bovendien zal het niet alleen nu onheil brengen voor anderen, maar ook voor de bedrivers van het onrecht straks zelf.

Actueler kan het niet.

Denk maar aan de discussie over de stikstofcrisis en over het milieu en de gevolgen voor mensen en voor de aarde op korte en op langere termijn.

Ook de motieven van de mensen zijn nog altijd actueel:

inhaligheid, bezitsdrang, hebberigheid, het zijn de drijfveren waardoor wij ons zo vaak laten leiden.

Micha doet hier met zijn wee-uitspraak: "wee hun die kwaad doen", een oproep tot omkeer.

Een oproep om terug te keren tot de kern waar het om draait.

De kern van het geloof en de kern van Gods geboden.

Liefde, goedheid, menswaardigheid en verbondenheid met elkaar.
Als we geloven dat we het leven en onze bestaansgrond hebben ontvangen,
dan houdt dit in dat we ook die van een ander eerbiedigen.
Ieder mens heeft recht op vrijheid en op een eigen bestaan.
Als we dat voor onszelf dankbaar als geschenk en als een recht aanvaarden,
op dat moment maken we ons medeplichtig aan Gods grondwet dat het voor iedereen zal gelden.

Wanneer we de verhalen lezen over koningen en profeten die hen voortdurend tegenspreken, dan blijkt wel dat het in de Bijbelverhalen heel veel gaat om politiek.

Er is een gezegde: politiek is niet alles, maar alles is politiek.

Bij de profeten in de Bijbel klopt dit.

De teksten van de profeten hebben een sterke economische en sociale lading.

Want deze teksten gaan over de inrichting van het menselijk samenleven.

En als we dan naar onze eigen samenleving kijken:

Hoe doen we het met elkaar en waar laten we ons door leiden?

De profeten maken duidelijk dat het bij godsdienst en geloof niet gaat om een privéaangelegenheid voor 'achter de voordeur'.

Want wat wij thuis, achter die voordeur, denken en geloven, dat blijft voor ons gelden ook als we de straat op gaan en ook wanneer we onze mening geven op de sociale media.

Hoe doen we het met elkaar en waar laten we ons door leiden?

Een vraag die opkomt vooral bij de maatschappelijke problemen van dit moment.

Ik moest denken aan de discussies die ons tegenwoordig bezig houden.

Sla de krant maar open.

Het zijn lastige vragen die op ons afkomen.

We hebben vaak snel onze mening klaar over mensen die er anders over denken dan wij.

De profeet Micha adviseert ons om terug te keren naar onze kern, de kern waarom het draait in ons leven, in ons geloof:

Goedheid, menswaardigheid, verbondenheid, bevrijding.

Paulus noemt het de vruchten van de Geest.

Zo werkt Gods geest in mensen, binnen en buitenshuis.

Laat je door die kernwaarden leiden, zegt Micha,

Open je ogen en zie de nood en de angst bij de ander.

Maak ruimte voor iemand met een andere mening.

In de praktijk van ons leven blijkt dat nog helemaal niet zo makkelijk te zijn.

Vaak moeten we bekennen dat het ons eenvoudig niet lukt.

Dan nemen we zelf nog alle ruimte in beslag.

En toch is er ook dan nog hoop, want als we teruggaan naar Micha dan horen we na alle waarschuwende woorden opeens een ander geluid.

Het hoofdstuk eindigt met hoop.

Hoop dat wat verkeerd is recht gezet zal worden.

Er wordt de belofte gedaan dat God bij zijn volk blijft en dat er een goede koning zal komen die voorop zal gaan.

Daarom kunnen we met de woorden van deze profeet in de Adventstijd uitkijken naar Kerst.

Omdat het gaat over het verlangen naar een koning, een leider, een door God gegeven mens, die zal komen en het verkeerde zal herstellen.

Een koning die verbindt.

Een koning met het DNA van Micha. Amen